

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie z przesyłką pocztową 3 zł. 25 gr. Cena pojedynczego numeru 10 groszy. Konto czekowe w Porządowej Kasie Oszczędnościowej Nr. 6126.

Sklep „Goniec Częstochowski”, ul. Panny Marii 26. — Telefon nr. 354.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, Najw. Marii P. 52. Tel. 2245. Skrz. p. 45.
Redaktor lub jego zastępca przyjmują odciski z wyjątkiem dni świątecznych z godz. 10—3 na pol. Rekonisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

CENY OGŁOSZENI: Za wiersz milimetryowy przed tekstem 50 gr. W tekście nadesłane 40 gr., za tekst 30 gr. Drobną ogłoszenia wiersza napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najniższa ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i matryjone 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skłonne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wahadło polityczne

Opinia publiczna we Francji uspokoiła się znacznie przed dwoma miesiącami, opadły wzburzone fale namiętności politycznych, podsyconych przez aferę Stawiskiego i jej zagmatwane a tajemnicze koneksje w sferach parlamentarnych i urzędniczych. Dyplomatyczne talenty i osobisty wpływ premiera Doumergue'a przyczyniły się w dużym stopniu do ugody pomiędzy partiami politycznymi i ich frakcjami parlamentarnymi. Rząd poświęcił całą uwagę zagadnieniom gospodarczym i finansowo-fiskalnym, na które we Francji silniej niż gdzie indziej reaguje społeczeństwo. Sprawy polityki zewnętrznej biegły po torze bardziej wyrównanym, nie obfitującym w tyle wilczych dołów i przeszkód, co dawniej. Zdawałoby się więc, że we Francji zapanowała już na dobre atmosfera zaufania i spokoju, sprzyjająca rozwikłaniu trudności i problemów kryzysowych.

Duży i ciężki kamień w te ciche i gładkie pozornie wody opinii publicznej cisnął jednak z rozmachem minister Tardieu w chwili, gdy składał przed komisją parlamentarną swoje zeznania w sprawie Stawiskiego. Zeznania te brzmiały w treści i formie jak groźba i wyzwanie rzucone partii radykalnej stanowiącej niezbędny drugi filar na którym się opiera gabinet Doumergue'a gabinet ugody i równowagi. Wezwany w roli świadka, Tardieu przekroczył zakreślone granice i wystał w roli oskarżyciela. Oskarżenie skierowało się w stronę radykałów, nie więc dziwnego, że zareagowali oni mocno, grożąc wycofaniem Herriota z gabinetu i zerwaniem ugody. To już musiało zaniepokoić opinię i groziło podważeniem zaufania do rządu. Kapitał zaufania, jakim się cieszył Doumergue, wiara w jego bezstronność musiały być rzucone na szalę, jeśli premier miał zamiar i odwagę pozostać u steru rządów, nie dopuścić do rozłamu. Udało się raz jeszcze, dzięki ferjom parlamentarnym, silnemu wybuch walk partyjnych i przedłużyć rozjem.

Sytuacja gabinetu nie należy jednak do najprzyjemniejszych. Niepokój, jaki budzi w opinii niepewna sytuacja zagranica, nie da się usunąć, gdyż to niezależne od dobrej woli i talentów ministrów francuskich. A tymczasem szereg następujących szybko po sobie doniosłych wydarzeń przyczynia się mocno do wzrostu niepokoju w społeczeństwie. 30 czerwca wydarzenia w Niemczech, 15 lipca groźna wzbudzi strajku generalnego w Stanach Zjednoczonych, 25 lipca zamordowanie kanclerza Dollfussa, 2 sierpnia zgon marszałka Hindenburga. Dramatyczny przebieg wydarzeń sieje niepokoju na całym świecie i rodzi brak zaufania.

Sytuacja gospodarcza we Francji jest nadal kłopotliwa, a podjęta przez rząd Doumergue'a deflacja budżetu i redukcja ciężarów fiskalnych nie dały

się jeszcze odczuć społeczeństwu. Na to trzeba czasu i spokoju. A tymczasem spokój zmacony został przez wybuch konfliktu między Tardieu i Herriotem, co w dużym stopniu zaniepokoiło Barthou, któremu jako aktywnemu bardzo kierownikowi polityki

zewnętrznej Francji, są nie na rękę wszelkie poczynania mogące podważyć zaufanie do gabinetu i posiadać niepokój, zdenerwowanie opinii publicznej.

Opinia publiczna we Francji żąda w tej chwili rzeczy łatwych do przeprowadzenia. Twardy to orzech do zgryzienia dla każdego rządu i dlatego też wahadło polityczne we Francji znajduje się znowu w ruchu.

E. R.

Promocja w szkole podchorążych marynarki.

W ub. środę odbyła się w Gdyni na pokładzie O. R. P. „Baltic” uroczystość promocji absolwentów Szkoły Podchorążych Marynarki Wojennej. Na dziedzińcu kontradmirał Swirski w imieniu Pana Prezydenta Rzplitej wręczał prymusowi korpusu morskigo por. mar. woj. Januszowi Marciniowskiemu i prymusowi korpusu technicznego szable oficerskie.

Plebiscyt w Niemczech

GŁOSOWAŁO 80 PROC. UPRAWNIONYCH.

AKCJA WYBORCZA POSŁUGUJE SIĘ OSOBĄ ZMARŁEGO PREZYDENTA.

Wiedeń. — Wedle informacji, nadeszłych z Berlina a dotyczących atmosfery plebiscytowej, nie panował w Berlinie właściwy nastrój wyborczy.

Jest rzeczą charakterystyczną, że agitacja wyborcza posługiwała się osobą zmarłego prezydenta Hindenburga, jako najpopularniejszego człowieka w Niemczech. — Agitacja ta zwracała uwagę na testament polityczny Hindenburga, ogłoszony tuż przed plebiscytem.

Związek narodowych żydów niemieckich wezwał wszystkich żydów do oddania głosów na Hitlera, powołując się na testament Hindenburga.

Berlin. — Już od 6 godziny rano przeciągały ulicami Berlina kolumny oddziałów szturmowych, sztafet ochronnych i młodzieży hitlerowskiej z orkiestrami trębaczami przez ulice miasta, zatrzymując się na placach i skrzyżowaniach ulic i grając nieustannie i przypominając głoszącym obowiązek oddania głosów.

O godzinie 8 rano, kiedy zwykle panuje jeszcze spokój na ulicach, panował nie zwykły gwar i ruch. Wszędzie widać było głoszących idących pieszo lub jadących do rozdzielonych równomiernie po całym mieście lokalów wyborczych, przed którymi gromadzili się tłumnie.

Ruch wyborczy odbywał się wszędzie poważnie i spokojnie. Nikt nie musiał za długo wyczekiwać. O godzinie 10-jej były ulice berlińskie zwłaszcza w centrum miasta zalane tłumami. Wszędzie spotykano się maszerujące oddziały w brnialnych koszulach, samochody ciężarowe, przybrane flagami, z orkiestrami, chórami lub głośnikami, przez które wygłaszało hasła dnia. Widać było także niezliczone samochody, przewożące chorych do lokalów wyborczych.

Może żaden lokal wyborczy nie był tak oblegany przez uprawnionych do głosowania, jak kawiarnia Rudolfa na Kanonenstrasse, gdzie oddawna głoszący przebywający w Berlinie ministrowie. Krótko po godzinie 8-jej przybył minister Goebbels, powitany okrzykami, w towarzyszeniu kilku szturmowców. Po oddaniu głosu po-

jęcie wybitne osobistości lub Hitlera. Co chwila rozbrzmiewały przed urzędem kanclerskim okrzyki „Heil”, hymn niemiecki i marsz Horst-Wessla oraz oklaski. Tysiączne tłumy publiczności chciały wywołać temi owacjami Hitlera do pokazania się w oknie. Co chwila rozlegało się wołanie chóralne: Chcemy widzieć wodza! Krótko przed godziną 12,30 pokazał się nagle i niespodziewanie w oknie na pierwszym piętrze Hitler powitany burzą oklasków, okrzyków „Heil”, hymnem narodowym i marszem Horst-Wessla.

Berlin. — Wiadomości, nadeszłe około popołudnia ze wszystkich stron Rzeszy, mówią zgodnie, że już wczesnym rankiem panował w lokalach wyborczych wielki ruch. Prawie wszędzie oddano do godziny 12 po 70—80 procent wyborców kartki.

W Monachium były wejścia do lokalów wyborczych udekorowane portretami Hitlera i jedyną. Już w najwcześniejszych godzinach porannych spieszyły liczne tysiące do urn. Podczas gdy przy wyborach z listopada spełniło na dworc głównym około 5 tysięcy wyborców obowiązek obywatelski, dzisiaj o godzinie 10 liczba oddanych głosów była już dwukrotnie wyższa. Ze szczególnym zainteresowaniem śledzą przebieg wyborów cudzoziemcy, po większej części Anglicy i Amerykanie, chociaż z jednego lokalu wyborczego do drugiego.

W Karlsruhe rozległy się rano strzały moździerzy. zapowiadające rozpoczęcie aktu wyborczego. Już wczesnym rankiem natłok przed lokalami był wielki.

W Kassel oddało przeciętnie 75 procent uprawnionych do głosowania głosy do godziny 13. Na prowincji głosowało do godziny 12 często 100 procent uprawnionych do głosowania. W Darmstadcie przyjeżdżały ulicami miasta od rana samochody z transparentami i chórami, wznoszącymi różne okrzyki. Udział głoszących był wszędzie ogromny.

Już o godzinie 12 donoszono z dwu mniejszych saskich okręgów wyborczych, że udział w głosowaniu osiągnął 100 proc. O godz. 22 wiadomy był wynik z 31 okręgów (na 35). Na „tak” oddano 13.088.208 gł., na „nie” 1.526.373 gł. Unie ważono 250 tys. głosów. Głosowało przeciętnie 80 proc. uprawnionych do głosowania.

KTO BĘDZIE WICEKANCLEREM RZESZY.

Berlin. — W kręgach politycznych panuje wielkie zaniepokojenie, kogo Hitler wyznaczy na swego zastępcę w kierownictwie gabinetu. Prasa niemiecka milczy o tem zupełnie, prasa zagraniczna zamieszcza rozmaite informacje fałszywe. Decyzja podobno już zanadła. Jest jednakże już

NA SEZON SZKOLNY!

NAJWIĘKSZY WYBÓR KSIĄŻEK
MATERIAŁÓW PIŚMIENNYCH
I POMOCY SZKOLNYCH

przygotował

SKLEP

GOŃCA CZĘSTOCHOWSKIEGO
II ALEJA № 26. TEL. 20 - 50.

Ceny niskie. Obelusa szybka.

Znormalizowane zeszyty szkolne, bruliony, bloki rysunkowe, teczki, piórnik, dzienniczki uczniowskie, stalówki, pióra, obsadki, ołówki, atramenty, kredki, cyrkle, ektorki, trójkąty, farby, gumy, guma arabska, kalamarze, szczyryki, papierozy, rysownicy, rajszynty, temperowniki, tusze, węgielki, wycłanki i t. p.

Niezwykły pochód uliczny.

W Londynie odbyło się w tych dniach święto cechu kupców winnych, połączone z wyborem mistrza cechu. Na zdjęciu osobiście pochód członków cechu z okazji wyboru mistrza. Otwierający pochód symbolicznie „oczyszcza drogę” w brązowym mistrzowskim czchu.

partii zamordowanego przywódcy S. A. — kpt. Roehma i komunistów.
 (X) Nowy kościół w Ugandzie. Misionarze millhillscy położyli kamień węgielny pod nowy kościół, który stanie na tem samym miejscu, gdzie ponosił śmierć meczesańską błog. Karol Lwanga wraz z 21 towarzyszymi. Konsekracja kościoła nastąpi jesienią b. r., a w grudniu wyświęci się w nim pierwszych 6-ciu kapłanów murzynów wikariatu apostołowskiego Górnego Nilu.

Samochody japońskie po 1240 złotych.

Prasa niemiecka, donosi, że japońskie zakłady samochodowe „Iidoshia Seizō” w Tokio wypuściły ostatnio na rynek światowy nowy 4 cylindrowy samochód w cenie 620 mk., t. j. 1240 zł, polskich. Zbyt samochodów tej marki w Japonii, Chinach, Mandzjurji i Indiach Holenderskich jest tak wielki, że fabryka czuła się zmuszona zaprzestać przyjmowania wszelkich zamówień do końca bieżącego roku. W przyszłym roku dyrekcja fabryki planuje zdobyć jeszcze innych rynków zbytu, a specjalnie południowu i wschodnioafrykańskich. Niemcy już teraz myślą o zabezpieczeniu własnego rynku przed groźącym dumpingiem japońskim.

(X) Zabobność Chińczyków w Szanszi. Leczenie chorych pogan w Szanszi odbywa się nie z pomocą lekarstw, lecz du-

KIEROWNICTWO PRZEDSZKOLA ST. LIGEZÓWNY
 w CZĘSTOCHOWIE.
 Al. Kościuszki 8 tel. 11-86
Przyjmuje zapisy dzieci od lat 3-eh.
 Kancelaria czynna codziennie od godz. 9 — 12 oraz 15 — 19. Dzieciom urzędników państwowych przysługują znaczne ulgi.

Ze świata

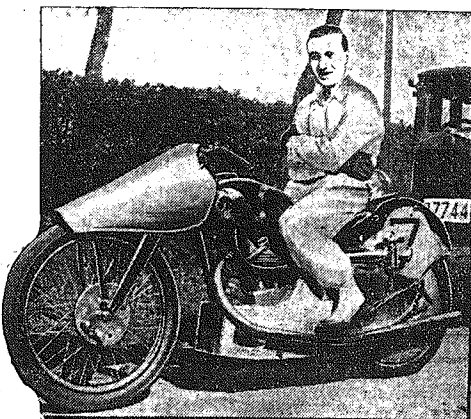
(X) Wyróżnienie kapłana krajowego w Kenji. W Kenji, w Afryce, istnieje rada krajowa, której zadaniem jest bronić interesów kraju w ogóle, a interesów poszczególnych grup religijnych w szczególności. Na podstawie niedawno odbytych wyborów weszło w skład rady 3-ch katolików, 2 protestantów i 2 pogan. Rada krajowa obejmuje poza tym członków z nominacji gubernatora; znajduje się między nimi kapłan krajowiec, ks. Franciszek Kegoso, który dzięki swej bystrości umysłu i darowi wymowy bez wątpienia odda katolicyzmowi wielkie przysługi.

(X) Czechosłowacja wydłuża się. Przyrost ludności w Czechosłowacji wykazuje coraz wolniejsze i słabsze tempo. Liczba zawartych małżeństw spadła z 129,909 w roku 1931 do 127,965 w roku 1932 i do 121,700 w 1933 roku. — Urodzeń liczone 318,452 w 1931 roku, 312,633 w 1932 roku i 287,800 w 1933 r. Jak widać z powyższego, zmniejsza się stale nie tylko liczba nowozawartych związków małżeńskich, ale i ogólna cyfra urodzeń. Zestawienia te wywołały spore wrażenie w kołach rządowych, gdzie obmyśla się środki i sposoby przeciwdziałania skutkom tak silnie zaznaczonego spadku przyrostu naturalnego ludności.

(X) Święta i wypadki w Anglii. „Week-end” w Londynie ma ustaloną reputację, zwłaszcza w sezonie letnim. Ubiegłe tygodnia wobec upałów wywiodłyby miliony ludzi z miasta, nad morze, w góry. Środki lokomoty, jak auto, motocykl, rower obsłużyły większą część

week-endowców. To też liczba nieszcześliwych wypadków na szosach i drogach była imponująca. W sobotę, niedzielę i poniedziałek rano zanotowała policja 24 wypadki przejechań ze śmiertelnym wynikiem. Prasa londyńska uważa, iż jest to postęp w porównaniu z sezonem letnim w roku ubiegłym, gdy w jednym tygodniu sierpniowym wydarzyło się 86 wypadków śmiertelnych.

(X) Rewolucyjni szturmowcy. W jednym z większych miast Niemiec powstał nielegalny komitet rewolucyjnych szturmowców, rekrutujących się spośród

Rekord szybkości na motocyklu. Belgijski motocyklista Rene Milhoux, rozwijając szybkość 224 km. na godzinę ustanowił nowy rekord światowy. Dotychczasowy rekord należał do niemieckiego motocyklisty Hennego.

Czy wiecie, że...

...słynna, krwawa organizacja Ku-Klux-Klan powstała w Ameryce w stanach południowych, rozpoczynając swą działalność w 1866 r. przeciw wyborcom murzyńskim. Organizacja została nominalnie w r. 1869 rozwiązana lecz uprawiała propagandę w dalszym ciągu. Członkowie tej organizacji urządzali często napady na swoich przeciwników w noocy. Ruch ten przenosił się do stanów północnych, gdzie klanisci — szczególnie w r. 1920 prowadzili zaciętą walkę przeciw polityce Kłosa rzymskiego. Klanisci zwalczają Murzymów i katolików.

Na Dzikim Zachodzie

Trzeciego dnia puścił konia wolno i drobny truchtem zbliżał się do celu. Przewrotność ta wynagrodzona została w dniach czwartym i piątym. Wprawdzie zebra kasztana zaczęły zarysowywać się coraz wyraźniej, ale kłusował on zawzięcie i bezustannie. Szóstego dnia Andrzej Lanning zobaczył już podnóża gór. Siódmego dnia zarzykował swój los i wjechał do pierwszego na drodze miasteczka.

ROZDZIAŁ XVI.

Dzień był upalny, godzina popołudniowa. Cienie wzgórz zaczynały padać na miasteczko. Ludzie, którzy kryli się dotąd po domach, zaczęli się zjawiać na ganłkach. Mali chłopcy i dziewczęta, wrócisz z szkoły, zaczęli gry. Matki ich, stojąc w otwartych drzwiach, wykrzykiwały sobie pozdrowienia i nowinki. Andrzej ostrożnie przemykał się ścieżką. Było to miasteczko rozrzucone w wąwozie bezładu i planu. Domy stały to na stromych zboczach, to w głębokich kotlinach, gdzie deszcze zimowe podmywały fundamenty corocznie. Nie było nawet ulicy, tylko gmatwanina ścieżek, które zbiegały się na jednym większym placu, po którego bokach znajdowały się sklepy, karczmy i...

bra niespokojnie, jechał powoli. Chciał za wszelką cenę udawać spospolitego wędrowca. Ale sam nie zdawał sobie sprawy, jak mu ta rola była nie do twarzy. Albowiem blada cera rzemieślnika, wytworzona przez długie lata pracy w warsztacie, nie zniknęła. Miał tego rodzaju skórę, która nigdy nie opala się całkowicie. W kontrastie do niej stały czarne oczy; choć starał się patrzeć obco, to jednak oczy te zwracały uwagę swym blaskiem.

Nie mógł minąć nikogo, mężczyzny, kobiety, czy dziecka, nie przjrząwszy się im bacznie. Albowiem obwieśczenia mogły już tu być rozlezione i niejedna może ze spotykanych osób mogła go poznać z rysopisu. Zauważył, że parę kobiet, stojących przed drzwiami, urwało rozmowę w połowie zdania i popatrzyło nań z ciekawością. Andrzejowi wydawało się, że szepcą wagi i ostrzeżeń biegił przodem i zamykał się za nim. Był pewny, że dzieci stawały i oglądały się za nim, ale nie śmiały odwrócić się na siedle i skontrolować tego wrażenia.

Ważąc cenę musi znaleźć się w środku tego placu, posłuchać rozmów, do wiedzieć się, czy obwieśczenia zostały rozlezione i czy jaka pogon nie przetrzasca już okolicy w poszukiwaniu wędrowca. I tak jechał, hamując konia, sondując każdą spotkaną twarz bystro i ostrym spojrzeniem. przenikającym prosto do serca. Dotąd nawykł był patrzeć prosto przed siebie i — nie widzieć nikogo. Potrafił nawet mieć dobrych znających, nie zwracając na nich uwagi. Ale te czasy były bardzo odległe. Teraz musiał w dzień, wszystko i wszystkich. Brał jakby do ręki mózgi i serca spotykanych mężczyzn i ważył je na dłoni. Ten naprzykład starzec tak spokojnie ćmiący fajkę, wyglądający

na zgrzybiałego, może jeszcze doskonale władca chłopisko z dużą kwadratową gębą, który mówi tak głośno przed tym sklepem — napewno na widok lufy zamieniłby się w figurę woskową. Oto para oczu uczciwie patrzyących. Andrzej przywarł do nich na chwilę spojrzeniem. Ach, takich właśnie oczu musi się teraz obawiać najwięcej! Należą napewno do człowieka, który stoi po stronie prawa i ładu, który zdeptałby go stopą, jaż zmię w domu. Oto małe, jasne, ruchliwe oczy, które Andrzej rad był zobaczyć. Jedno słówko szepsem, moneta, wciśnięta do ręki i czło-wiek ten mógłby być mu użyteczny.

Andrzej jechał, błyskawicznie sumując rzeczy, które spotykał. Nie znał dotąd wcale ludzkiej natury. A teraz czytał w niej, jak w księdze, złożonej z liter niekiedy tak wielkich i zuchwałych, że same fakty skakały mu do oczu, to znowu tak małych, że najważniejsza rzecz mogła ukrywać się gdzieś w kącie i ujęć uwagi. Nareszcie dojechał do głównego placu, będącego sercem miasteczka. Był on zupełnie pusty. Zajechał prosto przed hotel, uwiązał kasztanka do bariery i siadł na werandzie. Pragnął całą duszą wejść do środka, zając pokój i zostać zdala od tej baterji świadujących oczu. Ale nie śmiał. Musi pokręcić się w tej gromadzie ludzi i sprawdzić, co oni o nim wiedzą.

Starszy człowiek, siedzący obok, weszczł z nim pogawędkę, zasympując pytaniami. Czy jedzie z południa? Czy przy padkiem nie przejeżdżał obok starych Billa Jowetta? Bill Jowett, to jego stary przyjaciel. Zona mu się rozchorowała przed paru tygodniami. Coś źle z sercem. Monotonny głos brzęczał w uszach; małe, tepe oczy błysnęły na placu. Andrzej omal nie wybuchnął. Ten porwy zaniepokoił

go i zmusił do trzymania języka za zębami. Narazie obrócił się i gniewnym spojrzeniem ucizył staruszkę. Poczem znowu zaniepokojony tym odruchem, wszedł do baru.

Gdzie, jak gdzie, ale tu powinno wisieć ogłoszenie o wyjęciu Andrzeja Lanninga z pod prawa wraz z fotografią. Co to może być za fotografia? Pewnie stare zdjęcie z przed roku, które zrobił stryj Kacper. Niewątpliwie tylko to. Aczkolwiek korekto go bardzo, aby poszukać tego ogłoszenia na ścianach, nie śmiał. Stał przed szynkwasem. „Barman” spojrzał na niego uważnie i posunął mu butelkę whisky.

Skąd wie, że Andrzej chce whisky? „Barman” od jednego spojrzenia wiedział że nie ma przed sobą urzędnika, agenta policyjnego, ale „porządnego chłopca” z kraju zachodniego.

— Czy znanie mnie? — spytał Andrzej zdziwiony.

I w tej chwili przygryzł wargi, zorientowawszy się, że popełnił nową nieostrożność.

— Wiem, że jesteś zdrow i chce ci się pić — odparł „barman”, spoglądając na Andrzeja.

Nagle uśmiechnął się. — Kiedy człowieka oddawna trapi pragnienie, to ma takie chwile oczy. Znam się na tem dobrze. Kroknij sobie, chłopcze.

Andrzej nalał sobie szklankę po brze-gi i wypił do dna. Zdziwił się sam, nie od-szczużył tego piorunującego wstrząsu, jaki wywołała w nim pierwsza szklanka whisky. W gardle go ścisnęło, w żołądku zapiekło przez chwilę, ale było to tak, jakby kropła wody padła na suchą ziemię, a